

VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Virágcsendélet nőszirmmal és tulipánnal | Still-life of Flowers with Irises and Tulips

Olaj, vászon | Oil on canvas, 65 x 77 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Vaszary J.

Kezdő ár | Starting price: 36 000 000 Ft / 90 000 EUR
Becsérték: 60 000 000 – 80 000 000 Ft
Estimate: 150 000 – 200 000 EUR

1. Raoul Dufy: Anemónák, 1937 magántulajdon

2. Henri Matisse: Csokor (Váza két füllel), 1907 Ermitázs, Szentpétervár

3. Vaszary János: Virágok vázákban, 1935 körül magántulajdon

Vaszary János 1925-ben hosszabb időre Párizsba utazott, ahol az új impulzusok, az izgalmas művészeti élmények nagy hatással voltak festői látásmódjára. A mindenre nyitott, tapasztalni vágyó művész útja során folyamatosan vázlatokat készített (akvarelleket és tusrajzokat), szabadon nézelődött a városban, és mindent papírra vetett, amit érdekesnek talált: egy-egy ellesett gesztust, mozdulatot a tömegben.¹ Folyamatosan tanulmányozta a távol-keleti rajzművészet mestereinek munkáit, és ismerte a francia művészetre gyakorolt hatásukat is. Így

az ekkori – már a sötét háttérre plasztikusan felhordott élénk színű festékrétegeket felváltó – kék, majd fehér alpra lendületes ecsetvonásokkal felvitt, hígított olajfestékkel készült művei, könnyed ecsetkezelése, illetve szabadon hagyott vászon- és papírfelületei is ezekből a megfigyeléseiből eredhetnek.² „Széles egyirányú foltok csoportjai, áttetsző fehér alappal; alla prima festés, végletesen; világos síkok, melyekből egy-egy sötétben ragyogó folt vagy folt-csoport kiharsognázik; a már-már ernyedő dinamika csodálatosan felfrissül, lendületesebb, szabadabb, feszültebb,

mint valaha. Minden ecsetvonás vág és helyén van, minden szín érvényesül. Csodálatos takarékoság az eszközökben. [...] Bőség, harsogás, pompázás kifejezése: minimális anyaggal. Érezni az öntudatos bizalmat, mellyel a mester útjára bocsátja ecsetjét; az eljárás nem probléma, az élmény szabadon törhet elő”³ – jellemezte Vaszary új stílusát Rabinovszky Máriusz a Magyar Művészetben megjelent tanulmányában. A festő unikális, egyben szintetizáló látásmódja, melyben felismerhetők a szecesszió és a szimbolizmus, valamint a posztimpreszionizmus és

az expresszionizmus jegyei, a virágcsendéleteiben érvényesült a legtisztábban. A csendélet témájának ábrázolása, valamint a közvetlen tárgyi világ felé fordulása és annak dekorativitása Vaszary kísérletezésben gazdag stílustörekvéseinek metszéspontja volt. „Egy időben készültek a »virágzirom húsát pompázatos színekben« láttató csendéleteket és a falevelek rezdülését érzékeltető kalligrafikus ecsetrajzok. Kárpáti Aurél megfogalmazása szerint Vaszary csendéleteiben a virágok lelke szólal meg. »Báronyos szirmokat és húsos leveleket fakasztó, titokzatos természeti erő, maga

az eleven élet, egész belső fejlődéstörténete egy-egy lila ciklámennek, melegsárga, halottfehér vagy vérvörös rózsának. A kolorista lelkesültsége ez a virágszeretet.«⁴ Vaszary a Virágcsendélet nőszirmmal és tulipánnal című képén oldott olajfestékkel felvitt légies ecsetvonásokkal ábrázolja az asztalra helyezett, vázába válogatott, élénk színekben pompázó virágokat. Vásznan tökéletesen megtalálta a jobbra-balra hajladozó virágok sárgás, lilás, rózsaszínes színharmóniáját. A művész feleségének feljegyzéseiből tudjuk, hogy a festő

nem palettáról dolgozott, hanem üveglapon keverte az olajfestéket.⁵ Ezáltal hamar megtalálta a számára ideális színösszetételeket, melyek a halványan alapozott vásznon is megőrizték frissességüket. A most aukcióra kerülő festmény egy reprezentatív darabja a festő ezidőben készült – korábbiaknál már lágyabb, gyengéd érzékiséget közvetítő – virágcsendéleteinek. Vaszary a kertjében nyíló virágait természetes közegükből kiemelve egy új, művészeti dimenzióba helyezte, melyben individuumként ábrázolta őket.

ERDÉLYI REBEKA

¹ Gergely Mariann: „Kelet és Nyugat”. Vaszary János művészete a húszas-harmincas években. Vaszary János (1867-1939) gyűjteményes kiállítása. Budapest, Magyar Nemzeti Galéria, 2007, 84. oldal
² Gergely (2007) 94. oldal
³ Rabinovszky Máriusz: Vaszary János. In: Magyar Művészet 1930/3., 125–133.

⁴ Gergely (2007) 92. oldal
⁵ Gergely (2007) 79. oldal